

קונם י"ן פרק שמיני נדרים

(א) ויניין מוספות סוטה ד: ד"ה ענקין, (ב) ונסם ד"ה ז"ה פ"ג, (ג) ונסם פ"ד ד"ה ונסם פ"ד, (ד) וניין ג"ה, (ה) וניין ג"ה, (ו) וניין ג"ה, (ז) וניין ג"ה, (ח) וניין ג"ה, (ט) וניין ג"ה, (י) וניין ג"ה.

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר איז לו לטרפון כ"ל ותיבת לו נמחק: (ב) שם קודש נעשו חול כ"ל ותיבת כלי נמחק וכן לקמן: (ג) שם כתיבה של תורה שהוא קיים לעולם ועד על אמת כ"ל ותיבת ו' וזאת ו' נמחק: (ד) שם אשנה נמחק: (ה) שם אלא למוד מהכתיב: (ו) שם דר' טרפון משום דער גדול: (ז) שם וזני דר' כהניס היו רבי כהנים היו אלא מה כן עטל: (ח) רש"י ד"ה אלא וכו' דאם שרי ליה:

מוסף רש"י

אל תעשה עטרה. לכני מורה להתגדל בהם. שלא תלמד על מנת לטול עטרה שיקראו אותך רב ותמנה כה. ואל תעשה קרדום לחפור בה. שאלס עושה בו מלכה, וכן לא תלמד אותה על מנת שאלס תעשה כהניס. שאלס תלמד אותה כהניס על מנת ללמד בהם (בבב) פ"ד מ"ח.

תוספות

הוקפלו בה מותרות שהפעלים מפקיין אותם: ופמורות מן המעשה כהפיה: שנשתמשתי בכתיבה של תורה. שהניחו אותו האיש בשביל כבוד תורתו: וא"ה אבמאי צידק. מלי היה ליה למיעבד כיון שלל היה רועה לניחו עניין אחר בשלמא אי היה שביני ליה כי אמר הוקפלו רוב המקצועות ימח שהיה מנטער על מה שלא אמר לו: לאהבה את ה' אלהיך. משמע מההנהגה הנכונה ולא לכבוד עמך: שרדלי תגרא. כלומר פסוק דין שלי תמילא:

מוסרוס משוס גול שמתאשו מהן הצעלים: ופטורוס מן המעשר. משוס דהפקירא וינהו: מרייהו. צעלים של תאניס: והוקפלו כו'. דשרו למיכל כל אדם: משוס סניוס מילתא. כלומר מרוע לז היה אומר כן ולא משוס עין יפה דעדיין לא הפקירן: אשכחיה. לרבי טרפון גופיה דקאפלו מן התאניס.

מוסרוס משוס גול שמתאשים הן ממה שנשאר צדה אחר שקפלו והכניסו רוב המקצועות: ופטורוס מן המעשר. דכתיב (דברים יד) וזא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך יאל הפקר שיש לו חלק ונחלה עמך: משוס סניוס מילתא הוא דקאמרו דרין גזרל. מפני רוע לז לומר כבר נהרמס אותם לעלמכס: שמע שהוא גזרל. הכיר שר' טרפון היה: שנסתמשי כתיבה של סוכה. שהניחו כשהודיעו שהוא ר' טרפון ולא הניחו אלא לכבוד תורתו: אי הכי ר' טרפון אמאי יעיר נפשיה. אי אמרת בשלמא ללא היה קפיד ההוא גזרל אלא היה שעתא מש"ה היה מנטער היאך לא הודיעו דזומן שהוקפלו רוב המקצועות הפקירא וינהו ואי נמי לא כיימ ליה דלישלס ליה ההוא פורתא אלא אי אמרת דכולה שמתא הוו גנבי ליה עיניו מאי היה ליה למענד לר' טרפון וכו' היה ליה לשלומי דמי טובא ללא מחייב צהו. מוסקין דאין הכי נמי כיון דעשיר גדול היה. מהו דוקא צבי האי גוונא הוא דאסור משוס דההוא גזרל עדיין היה חושדו ולכבוד תורתו הוא שהניחו אלא ודאי לפטור עלמו כבוד תורה צמה שאינו חייב צו שרי כדלמרינן לקמן שרי ליה לזרובא מדרבנן למימר לא יהיצנא כרגאס) שרי ליה נמי למימר שרו לו. תיגרא צירשא שציונל צדכריס הללו וזמה תורה לתלמידי חכמים כשם שזמה לכהניס וללוים תרומות ומעשרות: קשרס על אצטעוסיך. כלומר לא תכוין להנאתך אלא כדי שיהיו שגורין צפין והוסף על זה ואמר ענדס על גרגרותיך ואחר כך הביא רחיה ססוף הכבוד לזא שנלמד דלכיה דרכי נועם וזאמר ותומכיה מאושר: לפעלס. לשם הקצ"ה שפעלס וזוה עליהס: שנלמד וענדך יאל אס ה'. דלפטר דלניסו לא הוה ידע ליה: שרו לי סיגראי צרישא. המירו מגר שלי כלומר פסקו לי דיני תמלה: וזני דוד כהניס סיו. שהיו חכמים והי' לינס ככהניס: לפתוח

תנא הוקפלו רוב המקצועות מותרות משום גול ופטורות מן המעשרות רבי ורבי יוסי בר רבי יהודה איקלעו לההוא אתרא בזמן שהוקפלו רוב המקצועות רבי היה קא אכיל רבי יוסי בר ר' יהודה לא אכיל אתא מרהון אמר להו אמאי לא אכיל רבנן הוקפלו רוב המקצועות הוא ואף על פי כן לא אכיל ר' יוסי בר ר' יהודה קסבר משום סניוס מילתא הוא דקאמר הדין גברא רבי חמא בר רבי חנינא איקלע לההוא אתרא בזמן שהוקפלו רוב המקצועות הוה קאכיל היב לשמעיה לא אכיל אמר ליה אכול כך אמר לי רבי ישמעאל בר רבי יוסי משום אביו הוקפלו רוב המקצועות מותרות משום גול ופטורות מן המעשר ר' טרפון אשכחיה ההוא גברא בזמן שהוקפלו המקצועות דקאכיל אחתיה בשקא ושקליה ואמטייה למשריה בנהרא אמר (א) לו אוי לו לטרפון שזוה הורגו שמע ההוא גברא שבקיה וערק אמר רבי אבהו משום ר' חנניה בן גמליאל כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על דבר זה אמר (א) אוי לי שנשתמשתי בכתיבה של תורה ואמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן (ב) כ"ל המשתמש בכתיבה של תורה נעקר מן העולם ומה בלשצר שנשתמש בכלי קודש שנעשו (ג) כלי חול שנאמר ובואו בה פריצים וחיללוהו כיון שפרצום נעשו חול נעקר מן העולם דכתיב (ד) בה בליילי קטיל בלשצר המשתמש בכתיבה של תורה שהוא (ה) חי וקיים לעולם על אחת כמה וכמה ורבי טרפון כיון דכי אכיל דהוקפלו רוב המקצועות הוה אמאי צעריה ההוא גברא משום דההוא הוה גנבי ליה ענבי כולה שתא וכיון דאשכחיה לר' טרפון סבר היינו דגנבן אי הכי אמאי יעיר נפשיה משום דרבי טרפון עשיר גדול הוה והוה ליה לפייסו בדמים תניא (ו) לאהבה את ה' אלהיך לשמוע בקולו ולדבקה בו (ז) שלא יאמר אדם אקרא שיקראוני חכם אשנה שיקראוני רבי (ח) אשנן שאהיה זקן ואשב בישיבה אלא (ט) למוד מאהבה וסוף הכבוד לבא שנאמר (י) קשרם על אצבעותיך כתבם על לוח לבך ואומר (יא) דרכיה דרכי נועם ואומר (יב) עין חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר רבי אליעזר בר ר' צדוק אומר (יג) עשה דברים לשם פעלם ודבר בהם לשמם (יד) אל תעשה עטרה להתגדל בהם ואל תעשה קרדום להיות עודר בו וקל וחומר ומה בלשצר שלא נשתמש אלא בכלי קדש שנעשו כלי חול נעקר מן העולם המשתמש בכתיבה של תורה על אחת כמה וכמה אמר רבא (טו) שרי ליה לאיניש לאודועי נפשיה באתרא דלא ידעי ליה דכתיב (טז) ועבדך ירא את ה' מנעוריו וכתוב (יז) הללך זר ולא פיך הא באתרא דידיעי ליה הא באתרא דלא ידעי ליה אמר רבא (יח) שרי ליה לצורבא מרבנן למימר צורבא מרבנן אנא (יט) שרו לי תיגראי צרישא דכתיב (כ) וזני דוד כהניס היו (כא) מה כהן נומל בראש וכהן מנא לן דכתיב (כב) וקדשתו כיו את לחם (כג) אלהיך הוא מקריב (כד) ותנא דבי רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח

הוא היה לו ורבי חזקוני ורבי יוסי בר רבי יהודה איקלעו לההוא אתרא בזמן שהוקפלו רוב המקצועות רבי היה קא אכיל רבי יוסי בר ר' יהודה לא אכיל אתא מרהון אמר להו אמאי לא אכיל רבנן הוקפלו רוב המקצועות הוא ואף על פי כן לא אכיל ר' יוסי בר ר' יהודה קסבר משום סניוס מילתא הוא דקאמר הדין גברא רבי חמא בר רבי חנינא איקלע לההוא אתרא בזמן שהוקפלו רוב המקצועות הוה קאכיל היב לשמעיה לא אכיל אמר ליה אכול כך אמר לי רבי ישמעאל בר רבי יוסי משום אביו הוקפלו רוב המקצועות מותרות משום גול ופטורות מן המעשר ר' טרפון אשכחיה ההוא גברא בזמן שהוקפלו המקצועות דקאכיל אחתיה בשקא ושקליה ואמטייה למשריה בנהרא אמר (א) לו אוי לו לטרפון שזוה הורגו שמע ההוא גברא שבקיה וערק אמר רבי אבהו משום ר' חנניה בן גמליאל כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על דבר זה אמר (א) אוי לי שנשתמשתי בכתיבה של תורה ואמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן (ב) כ"ל המשתמש בכתיבה של תורה נעקר מן העולם ומה בלשצר שנשתמש בכלי קודש שנעשו (ג) כלי חול שנאמר ובואו בה פריצים וחיללוהו כיון שפרצום נעשו חול נעקר מן העולם דכתיב (ד) בה בליילי קטיל בלשצר המשתמש בכתיבה של תורה שהוא (ה) חי וקיים לעולם על אחת כמה וכמה ורבי טרפון כיון דכי אכיל דהוקפלו רוב המקצועות הוה אמאי צעריה ההוא גברא משום דההוא הוה גנבי ליה ענבי כולה שתא וכיון דאשכחיה לר' טרפון סבר היינו דגנבן אי הכי אמאי יעיר נפשיה משום דרבי טרפון עשיר גדול הוה והוה ליה לפייסו בדמים תניא (ו) לאהבה את ה' אלהיך לשמוע בקולו ולדבקה בו (ז) שלא יאמר אדם אקרא שיקראוני חכם אשנה שיקראוני רבי (ח) אשנן שאהיה זקן ואשב בישיבה אלא (ט) למוד מאהבה וסוף הכבוד לבא שנאמר (י) קשרם על אצבעותיך כתבם על לוח לבך ואומר (יא) דרכיה דרכי נועם ואומר (יב) עין חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר רבי אליעזר בר ר' צדוק אומר (יג) עשה דברים לשם פעלם ודבר בהם לשמם (יד) אל תעשה עטרה להתגדל בהם ואל תעשה קרדום להיות עודר בו וקל וחומר ומה בלשצר שלא נשתמש אלא בכלי קדש שנעשו כלי חול נעקר מן העולם המשתמש בכתיבה של תורה על אחת כמה וכמה אמר רבא (טו) שרי ליה לאיניש לאודועי נפשיה באתרא דלא ידעי ליה דכתיב (טז) ועבדך ירא את ה' מנעוריו וכתוב (יז) הללך זר ולא פיך הא באתרא דידיעי ליה הא באתרא דלא ידעי ליה אמר רבא (יח) שרי ליה לצורבא מרבנן למימר צורבא מרבנן אנא (יט) שרו לי תיגראי צרישא דכתיב (כ) וזני דוד כהניס היו (כא) מה כהן נומל בראש וכהן מנא לן דכתיב (כב) וקדשתו כיו את לחם (כג) אלהיך הוא מקריב (כד) ותנא דבי רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח

כד א ב ג מיי פ"ו מהל' ת"מ ה' י ופ"י מהל' משנה הלכ' ד טו"ש ע יו"ד סי' רמו סעי' כה דהג"ה: כה ד משוס עין ג (נטו"ש ע"ס): כו ה מיי פ"ו מהל' ת"מ ה' י ופכ"א מהל' סנהדרין הל' ו' סגנו עין ג טו"ש ע"י סי' רמג סעי' ה ונטו"ש ע"מ סי' טו סעי' א: [

תורה אור השלם

1. והסבוחו פני מרים ויחללו את צפוני וקאו בה פריצים וחיללוהי: יחוקאל ז ככ 2. בה בליילי קטיל בלאשצר מלפא 3. דניאל ה ל 3. לאהבה את ה' אלהיך לשמוע בקולו ולדבקה בו פי הוא ותיך ותיך ימך לישבת על דאזמא אשר נשבע ה' לאבותיך לאברהם ליצחק ויעקב לתת להם: דברים ל כ 4. קשרם על אצבעותיך כתבם על לוח לבך: משלי ג 5. דרכיה דרכי נועם וקל התיבתיה שלום: משלי ג י 6. עין חיים היא לפתוחיה בה ותמכיה מא'שר: משלי ג יח 7. ותיך אני אלהיך מאתך וירחי ה' וישאך על אשר לא ארע ויבאתי להגיד לאתחאב ולא ימא'ך ותיך בני ועבדך ירא את ה' מנערי: מלכים א יח ב 8. יהללך זר ולא פיך נכרי ואל שפתיה: משלי כו ב 9. והגיהו בן יהודיע והבתינו ותפילתי וזני דוד כהניס יקי: שמואל ב ה יח 10. וקדשתו פי את לחם אלהיך הוא מקריב קדש ויהי לך פי קדוש אני: מקדשכם: יקרא כא ח

ליון הש"ס

גמ' איז לו שנשתמשתי עינין צ"ק דף נט ע"ב וזמנה"ס ח"ח ע"ס: שם כיון שפיצום נעשו חול. עינין נמס' ע"ז דף נט ע"ב: שם שרו לי תיגראי צרישא. עינין שנועט דף ל' ע"א:

פירוש הרא"ש

הוא היה לו ורבי חזקוני ורבי יוסי בר רבי יהודה איקלעו לההוא אתרא בזמן שהוקפלו רוב המקצועות רבי היה קא אכיל רבי יוסי בר ר' יהודה לא אכיל אתא מרהון אמר להו אמאי לא אכיל רבנן הוקפלו רוב המקצועות הוה קאכיל היב לשמעיה לא אכיל אמר ליה אכול כך אמר לי רבי ישמעאל בר רבי יוסי משום אביו הוקפלו רוב המקצועות מותרות משום גול ופטורות מן המעשר ר' טרפון אשכחיה ההוא גברא בזמן שהוקפלו המקצועות דקאכיל אחתיה בשקא ושקליה ואמטייה למשריה בנהרא אמר (א) לו אוי לו לטרפון שזוה הורגו שמע ההוא גברא שבקיה וערק אמר רבי אבהו משום ר' חנניה בן גמליאל כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על דבר זה אמר (א) אוי לי שנשתמשתי בכתיבה של תורה ואמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן (ב) כ"ל המשתמש בכתיבה של תורה נעקר מן העולם ומה בלשצר שנשתמש בכלי קודש שנעשו (ג) כלי חול שנאמר ובואו בה פריצים וחיללוהו כיון שפרצום נעשו חול נעקר מן העולם דכתיב (ד) בה בליילי קטיל בלשצר המשתמש בכתיבה של תורה שהוא (ה) חי וקיים לעולם על אחת כמה וכמה ורבי טרפון כיון דכי אכיל דהוקפלו רוב המקצועות הוה אמאי צעריה ההוא גברא משום דההוא הוה גנבי ליה ענבי כולה שתא וכיון דאשכחיה לר' טרפון סבר היינו דגנבן אי הכי אמאי יעיר נפשיה משום דרבי טרפון עשיר גדול הוה והוה ליה לפייסו בדמים תניא (ו) לאהבה את ה' אלהיך לשמוע בקולו ולדבקה בו (ז) שלא יאמר אדם אקרא שיקראוני חכם אשנה שיקראוני רבי (ח) אשנן שאהיה זקן ואשב בישיבה אלא (ט) למוד מאהבה וסוף הכבוד לבא שנאמר (י) קשרם על אצבעותיך כתבם על לוח לבך ואומר (יא) דרכיה דרכי נועם ואומר (יב) עין חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר רבי אליעזר בר ר' צדוק אומר (יג) עשה דברים לשם פעלם ודבר בהם לשמם (יד) אל תעשה עטרה להתגדל בהם ואל תעשה קרדום להיות עודר בו וקל וחומר ומה בלשצר שלא נשתמש אלא בכלי קדש שנעשו כלי חול נעקר מן העולם המשתמש בכתיבה של תורה על אחת כמה וכמה אמר רבא (טו) שרי ליה לאיניש לאודועי נפשיה באתרא דלא ידעי ליה דכתיב (טז) ועבדך ירא את ה' מנעוריו וכתוב (יז) הללך זר ולא פיך הא באתרא דידיעי ליה הא באתרא דלא ידעי ליה אמר רבא (יח) שרי ליה לצורבא מרבנן למימר צורבא מרבנן אנא (יט) שרו לי תיגראי צרישא דכתיב (כ) וזני דוד כהניס היו (כא) מה כהן נומל בראש וכהן מנא לן דכתיב (כב) וקדשתו כיו את לחם (כג) אלהיך הוא מקריב (כד) ותנא דבי רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח